

Sygn. akt I Ca 409/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Edward Panek
Sędziowie:	SSO Andrzej Bosak
Protokolant:	SSR (del.) Zbigniew Miczek (spr.) sekretarz sądowy Paweł Chrabąszcz

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2013 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z wniosku Województwa (...) - Zarządu Dróg Wojewódzkich w K.

przy uczestnictwie Syndyka masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T. i (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.

o zezwolenie na złożenie do depozytu

na skutek apelacji uczestnika Syndyka masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 18 lutego 2013 r., sygn. akt I Ns 2135/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie w całości i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego.

Sygn. akt I Ca 409/13

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 26 listopada 2013 roku

Wnioskodawca Województwo (...) – Zarząd Dróg Wojewódzkich w K. złożył wniosek o złożenie do depozytu kwoty 164.253,55 złotych tytułem częściowego wykonania umowy z dnia 15 września 2011 roku nr (...) pod nazwą „Przebudowa DW (...) na odcinku U.– R.” zawartej pomiędzy wnioskodawcą a (...) S.A. z siedzibą w T. przez podwykonawcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na podstawie umowy podwykonawczej z dnia 19 września 2011 roku nr (...) na „Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania pn. Przebudowa DW (...) na odcinku U.– R., dł. 7,350 km” oraz uznanie, że złożenie wskazanej kwoty do depozytu sądowego nastąpiło z

dniem wpłaty spornej kwoty na konto sum depozytowych, przy czym należna z tego tytułu kwota winna zostać wydana na rzecz (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T. reprezentowanej przez Syndyka Masy Upadłości K. G. legitymującego się oświadczeniem wystawionym przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. o uregulowaniu należności za wykonane przez niego roboty ewentualnie uczestnikowi (...) sp. z o.o. w K..

Na uzasadnienie wnioskodawca podniósł, iż (...) S.A. z siedzibą w T. po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zawarł w dniu 15 września 2011 roku z wnioskodawcą – Zarządem Dróg Wojewódzkich w K. umowę nr (...) na realizację zadania pod nazwą: Przebudowa DW (...) na odcinku U.– R.”. Strony umowy dopuściły, na podstawie zapisów § 9 pkt. 1 pkt. 2 w/w umowy, możliwość wykonywania przez (...) S.A. z siedzibą w T. przedmiotu umowy przy pomocy podwykonawców, zgodnie z zakresem rzeczowym określonym w ofercie. Działając na podstawie tych zapisów (...) S.A. z siedzibą w T. zawarł w dniu 19 września 2011 roku umowę nr (...) na „Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania pn Przebudowa DW (...) na odcinku U.– R., dł. 7,350 km z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. jako podwykonawcą. O fakcie tym oraz o treści i zakresie umowy (...) S.A. zawiadomił wnioskodawcę pismem z dnia 20 września 2011 roku Realizacja umowy z (...) S.A. została zakończona wskutek odstąpienia od niej przez Syndyka. Pismem z dnia 29 sierpnia 2012 roku Syndyk Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T. K. G. powołując się na postanowienie Sędziego komisarza z dnia 27 sierpnia 2012 roku oświadczył o odstąpieniu od umowy nr (...) z dnia 15 września 2011 roku, na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Po dokonanych odbiorach w dniu 21 września 2012 roku (...) S.A. wystawił na podstawie § XXX umowy nr (...) z 15 września 2011 roku oraz przedstawiając protokół odbioru końcowego robót z dnia 20 września 2012 roku, fakturę na łączną kwotę 695.726,28 złotych. Wysokość należności zawartych w w/w fakturze jest zgodna z zapisami umowy jak również nie była i nie jest kwestionowana przez wnioskodawcę. Jak wynika z pisma (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (...) S.A. zalega z zapłatą (...)kwotę 160.907,43 złotych. Na przedmiotową kwotę składają się należności z tytułów wymienionych w piśmie. Do powyższej kwoty zostały doliczone odsetki ustawowe liczone od dnia wymagalności, które na dzień złożenia wniosku wynoszą 3.346,12 złotych. Tym samym kwota złożona do depozytu odpowiada sumie 160.907,43 złotych z tytułów jak w piśmie z dnia 23.10.2012 roku plus odsetki w kwocie 3.346,12 złotych. Z uwagi na fakt, że powyższe okoliczności bezspornie wskazują, iż powstał spór i wątpliwość, który z uczestników jest uprawniony do otrzymania kwoty 164.253,55 złotych oraz chcąc uniknąć zarzutu o braku terminowości w wypłacie należności i rozliczenia dotacji celowej, koniecznym stało się złożenie przedmiotu do depozytu sądowego. W ocenie wnioskodawcy powstała wątpliwość, który z uczestników jest uprawniony do otrzymania kwoty, o której zezwolenie na złożenie do depozytu wnosi, a mianowicie czy wypłata winna nastąpić na rzecz wykonawcy czy też podwykonawcy prac określonych umową z dnia 15 września 2011 roku. Jak wynika z treści § 11 ust. 3 umowy płatności odbywają się na podstawie faktur wystawionych w oparciu o świadectwa płatności, a w przypadku realizacji przedmiotu umowy przy udziale podwykonawcy również w oparciu o oświadczenie podwykonawcy o uregulowaniu przez wykonawcę na jego rzecz należności za zrealizowane roboty. Oświadczenie zawierać winno zestawienie kwot, które były należne podwykonawcom.

Pismem z dnia 16 stycznia 2013 r. Syndyk masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T., zgłosił swój udział w niniejszym postępowaniu, powołując się na przepis art. 144 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze oraz okoliczność, że sprawa objęta tym postępowaniem dotyczy wynagrodzenia należnego upadłemu z tytułu opisanej we wniosku umowy o roboty budowlane, a wynik tego postępowania dotyczy praw upadłego.

Sąd Rejonowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 roku stwierdził dopuszczalność złożenia świadczenia do depozytu sądowego w ten sposób, że zezwolił zezwolić wnioskodawcy Województwu (...) – Zarządowi Dróg Wojewódzkich w K. na złożenie do depozytu sądowego kwoty 164.253,55 (sto sześćdziesiąt cztery tysiące dwieście pięćdziesiąt trzy 55/100) złotych tytułem częściowego wykonania umowy z dnia 15 września 2011 r. nr (...) pod nazwą: „Przebudowa DW (...) na odcinku U.– R.” zawartej pomiędzy wnioskodawcą a (...) S.A. w T. w przez podwykonawcę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. na podstawie umowy podwykonawczej z dnia 19 września 2011 r. nr (...) na „Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania pn. Przebudowa DW(...)na odcinku U.– R., dł. 7,350 km” na rzecz wierzyciela (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T., przy czym kwota ta ma być wydana Syndykowi masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T. na jego wniosek po okazaniu oświadczenia

wystawionego przez (...) Sp. z o.o. w K. o uregulowaniu należności za wykonane przez niego roboty. Sąd zniósł też wzajemnie koszty postępowania.

Z powyższym postanowieniem nie zgodził się uczestnik (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej w T., który zaskarżył go w całości apelacją na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 w zw. z art. 518 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Skarżący zarzucił on:

1. naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 467 pkt 1, 3 i 4 k.c. poprzez błędną ocenę twierdzeń podniesionych we wniosku a w konsekwencji bezpodstawne uznanie przez Sąd Rejonowy, iż w niniejszej sprawie zachodzi spór co do osoby wierzyciela jak również zastosowanie ma postanowienie § 11 ust. 3 umowy nr (...)z dnia 15 września 2011 r., co spowodowało uwzględnienie przez Sąd Rejonowy wniosku o złożenie świadczenia do depozytu sądowego;

2. naruszenie prawa procesowego, a to art. 693¹ k.p.c. w zw. z art. 693 pkt 4 k.p.c. oraz art. 325 w zw. z art. 361 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. jak również 321 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 w zw. z art. 693 pkt 4 k.p.c. poprzez:

a) błędne sformułowanie pkt III sentencji postanowienia poprzez przyjęcie niemożliwego warunku wypłaty złożonych do depozytu sądowego środków pieniężnych,

b) błędne sformułowanie pkt III sentencji postanowienia, polegające na:

- niedopuszczalnym zmodyfikowaniu petitum wniosku o zezwolenie na złożenie środków pieniężnych do depozytu sądowego;
- orzeczeniu ponad żądanie wnioskodawcy;
- nieczytelnym sformułowaniu treści pkt III sentencji postanowienia utrudniającym odczytanie jego treści.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł na podstawie art. 368 § 1 pkt 5 w zw. z art. 518 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie przez Sąd wniosku o zezwolenie na złożenie przez wnioskodawcę kwoty 164.253,55 złotych do depozytu sądowego oraz zasądzenie od wnioskodawcy kosztów procesu za instancję odwoławczą,

ewentualnie o

2. uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

W uzasadnieniu apelacji skarżący szczegółowo uzasadnił zarzuty apelacji, wraz z przytoczeniem okoliczności faktycznych i prawnych.

Wnioskodawca w pisemnej odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie. Na rozprawie wnioskodawca wskazał, że uczestnik (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. nie występował z roszczeniami przeciwko wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

apelacja jest zasadna.

Zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem, co słusznie podniósł apelujący. Ta niezgodność z prawem przejawia się przede wszystkim w zakresie rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Analiza treści zaskarżonego postanowienia wskazuje, że rozstrzygnięcie jest niezgodne z żądaniem wniosku. Nie chodzi przy tym o zmiany nieistotne o charakterze redakcyjnym lub językowym, ale odmienne rozstrzygnięcie o żądaniu wniosku. Wnioskodawca określił we wniosku, że przedmiot depozytu może być wydany uczestnikowi (...) S.A. w T. w upadłości likwidacyjnej pod określonymi

warunkami lub drugiemu z uczestników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. ale już bez określenia żadnych warunków. Tymczasem Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu określił tylko jednego uprawnionego pod określonymi warunkami. Tym samym dokonał on niedopuszczalnej ingerencji w przedmiot żądania wniosku o złożenie do depozytu sądowego. Ma rację bowiem apelujący, że charakter postępowania depozytowego wymusza ograniczoną kognicję sądu, wykluczającą możliwość ingerencji w zakres żądania wniosku, w kierunku jego modyfikacji. Zgodnie z art. 467 k.c. poza wypadkami przewidzianymi w innych przepisach dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego:

- 1) jeżeli skutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, nie wie, kto jest wierzycielem, albo nie zna miejsca zamieszkania lub siedziby wierzyciela;
- 2) jeżeli wierzyciel nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych ani przedstawiciela uprawnionego do przyjęcia świadczenia;
- 3) jeżeli powstał spór, kto jest wierzycielem;
- 4) jeżeli z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione.

Podnieść należy, że sposób rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego jest sprzeczny z istotą postępowania depozytowego, determinowaną przesłankami złożenia do depozytu sądowego. Jeśli bowiem przesłanką uwzględnienia wniosku miałby być spór, który z uczestników jest wierzycielem, to musiałoby to wiązać się z istnieniem określonych przesłanek (pozytywnych lub negatywnych) dotyczących obu tych uczestników. Tymczasem z treści zaskarżonego postanowienia taka sytuacja nie wynika. Brak wymienienia w sentencji zaskarżonego postanowienia innego wierzyciela niż (...) S.A. w T. w upadłości likwidacyjnej może prowadzić do wniosku, że brak jest przesłanek do istnienia sporu, kto jest wierzycielem. Tym samym odpada możliwość istnienia przesłanki, o której mowa w art. 467 pkt 3 k.c.

Dogłębna analiza treści postanowienia wskazuje, że w istocie spór ma charakter zgoła odmienny, a w istocie sprowadza się do oceny wymagalności świadczenia przysługującego wierzycielowi (...) S.A. w T. w upadłości likwidacyjnej. Odróżnić należy sytuację, gdy istnieje spór, kto jest wierzycielem w sytuacji, gdy kilka podmiotów rości sobie prawa do wierzytelności (art. 467 pkt 3 k.c.) od sytuacji, gdy dłużnik nie wie, kto jest wierzycielem (art. 467 pkt 1 k.c.), tzn. nie ma wiedzy, kto w ogóle jest uprawniony do odbioru świadczenia, inaczej mówiąc, dłużnik nie zna jego tożsamości. Nie zachodzi w sprawie drugi z tych przypadków, gdyż nawet wnioskodawca twierdzi, że uczestnik ad. 1 jest wierzycielem. Z treści zaskarżonego postanowienia nie wynika również, że istnieje kilku wierzycieli, gdyż w samej sentencji wymieniono tylko jednego z nich. Trudno uznać, że w takiej sytuacji istnieje spór, kto jest wierzycielem, skoro nie wskazano w ogóle na istnienie drugiego z wierzycieli. W świetle treści żądania wniosku wątpliwe jest również występowanie przesłanki sporu w tym zakresie, bo nie wskazuje on, pod jakimi warunkami mógłby podjąć uczestnik ad. 2 złożone do depozytu środki finansowe. W tak jak to sformułowano we wniosku żądanie, bez określenia żadnych warunków w stosunku do uczestnika ad. 2 składanie do depozytu sądowego jest całkowicie bezzasadne, gdyż uczestnik ten mógłby podjąć depozyt w każdej chwili. Już samo to może świadczyć o pozorności sporu wskazywanego przez wnioskodawcę.

Nie zachodzi też przesłanka, przynajmniej w świetle twierdzeń wniosku, iż z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione (art. art. 467 pkt 4 k.c.). Okoliczność braku przedstawienia określonych dokumentów przez uczestnika ad. 1 winny być oceniane w świetle przesłanek wymagalności świadczenia, a nie czynności dodatkowych, związanych z określonym zachowaniem wierzyciela.

Należy pamiętać, że postępowanie depozytowe charakteryzuje się odrębnością w zakresie kognicji sądu. Zwrócić trzeba uwagę na treść przepisu art. 693¹ kpc, który wyłącza możliwość badania prawdziwości okoliczności przywołanych w uzasadnieniu wniosku w postępowaniu o złożenie świadczenia do depozytu sądowego. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, sąd w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się wyłącznie do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione (ograniczenie zakresu kognicji sądu do formalnej oceny

twierdzeń wniosku); nie posiada więc uprawnienia do badania, czy złożenie do depozytu jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym i nie może rozstrzygać żadnych sporów w tym przedmiocie (por. uchwała SN z dnia 19 maja 1951 r., C 27/51, NP 1951, nr 9, s. 61; orzeczenie SN z dnia 31 sierpnia 1963 r., III CR 129/63, OSNC 1964, nr 12, poz. 255; postanowienie SN z dnia 11 lipca 1996 r., III CRN 18/96, Prok. i Pr. 1996, nr 12, s. 45.) Można przyjąć, że ograniczenie kompetencji sądu w tym postępowaniu do przestrzegania zachowania przepisów dotyczących strony formalno-technicznej składania przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego i do niedopuszczania składania do depozytu sądowego przedmiotów świadczenia w przypadkach, w których nawet według twierdzeń zawartych we wniosku dłużnika złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego jest nieuzasadnione (niedopuszczalne), było świadomym zabiegiem ustawodawcy (por. orzeczenie SN z dnia 23 czerwca 1938 r., C II 728/38, PPIA 1938, nr 4, poz. 308; uchwała SN z dnia 19 maja 1951 r., C 27/51, NP 1951, nr 9, s. 61; uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 5 grudnia 1986 r., III CZP 62/86, OSNC 1987, nr 10, poz. 146.). Oznacza to, że sąd w postępowaniu depozytowym nie jest uprawniony do badania prawdziwości twierdzeń wnioskodawcy, a jedynie do tego, czy okoliczności zawarte w tych twierdzeniach spełniają przesłanki, uwzględniające istnienie uprawnienia do skutecznego żądania złożenia do depozytu sądowego.

Mając na uwadze powyżej wskazane okoliczności wskazać należy, że zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu, zaś sprawa winna być ponownie rozpoznana przy właściwym uwzględnieniu zasad związanych z postępowaniem depozytowym. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien zażądać sprecyzowania stanowiska wnioskodawcy w zakresie wskazania podstaw sporu pomiędzy uczestnikami ad. 1 i ad. 2, w szczególności czy i jakie żądania wysuwa uczestnik ad. 2, oraz zażądać wskazania pod jakim warunkami świadczenie ma być wydane z depozytu uczestnikowi ad. 2. Dopiero sprecyzowanie tych okoliczności pozwoli na prawidłową ocenę istoty żądania wniosku. W dalszej kolejności Sąd Rejonowy winien rozważyć istnienie podstaw uwzględnienia wniosku stosując zasady kognicji w postępowaniu depozytowym, uwzględniając jednak konsekwencje ogłoszenia upadłości w stosunku do uczestnika ad. 1.

Kierując się powyżej wskazanymi przesłankami zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu o czym orzeczono na zasadzie 386 § 5 k.p.c., pozostawiając Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.